

Гун Ханьшуан

Науково-теоретичні засади моделювання аксіологічного відношення суб'єктів мистецької освіти до культури оперного співу

УДК 378.091.33:782

DOI <https://doi.org/10.24195/artstudies.2026-2.6>

Гун Ханьшуан
аспірантка кафедри інструментального виконавства, оркестрового диригування та педагогіки мистецтва
Українського державного університету імені Михайла Драгоманова
ORCID: 0009-0000-0193-6837

Дата першого надходження статті до видання: 04.03.2026

Дата прийняття статті до друку після рецензування: 30.03.2026

Дата публікації (оприлюднення) статті: 29.05.2026

У представленій статті розкрито необхідність та перспективність розвитку аксіологічного відношення суб'єктів мистецької освіти до набуття досвіду співу та сприйняття академічної музики оперного жанру, виконавської творчості видатних вокалістів України та світу, шедеврів музичної культури та застосування їх у навчанні майбутніх фахівців і самостійній співацькій практиці. Визначено, що процес ціннісного ставлення до оперного співу ускладнюється поширенням постмодерністських музичних спрямувань, що негативно впливають на здоров'я голосового апарату співаків, рівень естетичного розвитку молоді, відкриття для себе шедеврів світового музичного мистецтва. Встановлено, що з поширенням співу, як виду мистецької діяльності серед молоді, виникає необхідність звернути особливу увагу на мистецьке середовище, в якому відбувається становлення та розвиток аксіологічного відношення до академічної та популярної класичної музики. Обґрунтовано зміст науково-теоретичних засад аксіологічного відношення суб'єктів мистецької освіти до культури оперного співу в контексті смислових орієнтирів цього феномена. Підґрунтям визначення принципових засад щодо усвідомлення та винайдення психолого-педагогічних важелів досягнення результативності аксіологічного відношення до культури оперного співу стала психологічна теорія установки. Запропоновано концепцією дослідження стосовно аксіологічного відношення суб'єктів мистецької освіти до культури оперного співу поетапності моделювання застосуванням відповідних позицій теорії установки, встановлено відповідні рівні розвитку позитивного відношення до культури оперного співу співака та слухача від «первинної реакції при впливі ситуації» (I етап) через «ситуативність задля задоволення потреби» (II етап) до «фіксованої установки» до сприйняття шедеврів оперного мистецтва (III етап). Результати активізували усвідомлення майбутніми фахівцями науково-теоретичної сутності культури оперного мистецтва, розуміння її специфіки, потребу ознайомлення зі персоналізованими зразками виконавської творчості видатних співаків України та світу.

Ключові слова: науково-теоретичні засади, аксіологічне відношення, культура оперного співу, психологічна теорія установки, суб'єкт мистецької освіти, моделювання.

Постановка проблеми. Оперний спів та особистісне відношення вокалістів до цього виду музичного виконавства завжди відрізнялись неоднозначністю сприйняття та застосування у навчанні майбутніх фахівців і самостійній співацькій практиці. На думку Лю Джиги, в часи стильової невизначеності орієнтирів культури і мистецтва виникає потреба здобувачів вищої освіти «брати на себе відповідальність за формування власної біографії, зокрема й професійної, та розв'язувати проблеми адаптації до змін на ринку праці, питання саморозвитку зміщуються в епіцентр міждисциплінарних досліджень» (Лю Чжиги, 2025: 24).

Процес ціннісного ставлення до оперного співу є складним особливо у час панування постмодерністських музичних течій та жанрів, які негативно впливають на розвиток та здоров'я голосового апарату співаків та рівень естетичного сприйняття молоддю шедеврів світового музичного мистецтва.

Особливого значення проблем набуває у зв'язку з поширенням співу як виду мистецької діяльності серед молоді. Це викликає необхідність звернути особливу увагу на музично-програмне середовище, в якому формується їх аксіологічне відношення до академічної музики.

Аналіз актуальних досліджень. Аксіологічне відношення суб'єктів до предмету конкретного напряму вивчення або сприйняття музичного твору, наприклад, що відбувається під час самостійного опрацювання (чи ознайомлення з твором мистецтва) або в колективі на уроках музичного мистецтва, вибудовується із усвідомленням або за його відсутності, при наявності певної потреби у цих діях.

Го Яньцзюнь та Галина Ніколаї стверджують, що у сучасних вимірах університетська освіта потребує «аксіологічної визначеності, тому теоретико-методологічні та методичні засади вокально-педагогічного саморозвитку майбутніх викладачів мистецького профілю потребують підсилення ціннісних орієнтирів» (Лю Джиги, 2025: 29). Наукині стверджують, що результативними для креативного прояву майбутнього фахівця є антропологічний, культурологічний, особистісний та діалогічний підходи (Го Яньцзюнь, Ніколаї, 2022: 70–91).

На думку видатного психолога світового рівня, Дмитра Узнадзе, за рахунок особливого стану суб'єкта, що не обмежується лише його свідомістю уможливорюється установка. По-перше, враховується тенденція до застосування свідомості, але не окремих її проявів, а з розумінням цілісності

проявів свідомості; по-друге, виникає не просто окремий момент прояву свідомості, а динамічний процес його визначеності; по-третє, прояв свідомості не обмежується окремим змістом, а має цілісну спрямованість певного напрямку, на «певну активність». Тобто, установка – це процесуальна дієва цілісність суб'єкта, що ґрунтується на «первинній реакції при впливі ситуації, в якій суб'єкту доводиться ставити та вирішувати задачі» (Georgy Ketchuashvili, 1994: 687, 701). То ж, установка працює за двох умов: «актуалізація потреби», що означає неусвідомлену потребу готовності суб'єкта до сприйняття майбутніх подій та діям у визначеному напрямі. Тобто, це є «ситуативність задля задоволення потреби», що виникає при наявності не лише потреби, а й ситуації її задоволення за умов взаємодії суб'єкта зі середовищем.

Серед дотичних англо-німецьких досліджень стосовно проблеми соціальної психології та соціальної природи людини цікавими є висновки Курта Левіна (американський професор 1890–1947), видатного німецько-американського психолога, одного із засновників сучасної соціальної психології, «теорії поля» та досліджень «групової динаміки». Ключова ідея цього психолога дещо перегукується із ідеєю Д. Узнадзе в тому, що поведінка людини є функцією особистості та її оточення. За його теоретичними та практичними висновками психічне життя відбувається у «психологічному полі» особистості, а поведінка визначається динамікою цього поля тут і зараз, а не минулим досвідом. Не заглиблюючись у повний спектр його теоретичних висновків, зауважимо щодо «групової динаміки», Левін стверджував, що «легше змінити поведінку групи, ніж окремої людини» (Lewin, 1976).

Ураховуючи, що *відношення* є складним психологічним процесом, він відбувається у відповідному емоційному полі, містить естетичне сприйняття, рефлексію, діалогічність (композитор-слухач, виконавець-вокаліст-учень). Відношення базується на усвідомленні мистецтва як засобу пізнання оточуючого світу, чуттєво-емоційному відчутті, через *аксіологічне ставлення* до його художньо-образного змісту.

В. Левченко надає свій проєкт основних підходів до визначення особистісного ставлення людини до природи. Автор пропонує дослідження щодо можливостей розвитку цього ставлення естетичними засобами. Для цього співставляє побутову та художню емоції, виявляє вікові особливості цього ставлення. Нам імпонує авторське бачення такого відношення у взаємозв'язку між емоційними поведінковими проявами людини у відповідному середовищі. Одним із значущих факторів значення естетичного досвіду вбачає у «моделюванні людини до середовища» (Левченко, 2012:104, 111).

Ми акцентуємо увагу на аксіологічній сутності оперного співу, яка представляється авторами

з різних аспектів. Л. Тоцька інформує про історичні та теоретичні витоки вокально-виконавського стилю *bel canto*, пропонує методико-технологічні шляхи досягнення високого виконавського рівня відповідних умінь (Тоцька, 2013: 184-193). Ми погоджуємось із думкою В. Сачка, який, розкриваючи ідеї В. Антонюк, наполягає, що «художньо-виконавські досягнення співаків яскраво проявляються в контексті наслідування національної манери сольного співу» (Сачок, 2023: 295-301).

Деякі зарубіжні вчені, такі, як Квінт Воррен (Quint Warren), приділяючи увагу проблемі цінностей, розглядають їх за теорією внутрішньої цінності; натомість є теоретичні висновки, які заперечують можливість соціального забезпечення цінності (Такер Майлз (Tukker Miles, 2019); Арреніус Густав (Arrhenius Gustav, 2000); аксіологія розглядається з позицій морального досвіду (Ауді Роберт (Audi Robert, 1998). Гвен Бредфорд (Gwen Bradford, 2023) – доцент кафедри філософії в Університеті Райса в Х'юстоні зосередила свої дослідження на розумінні досягнень та їх цінності (авторка книги «Досягнення», 2015). Нам імпонують її дослідницькі інтереси, що включають природу внутрішньої цінності, органічної єдності, щастя та благополуччя, моральну відповідальність, ін.

Для створення необхідних педагогічних умов ціннісного відношення до конкретного музичного стилю, вокального творчого доробку та розвитку усвідомлення його аксіологічної характеристики для молоді, яка вивчає музичне мистецтво та опановує академічним співом, зокрема оперним репертуаром, доцільно розкрити шляхи психологічного змісту та педагогічного впливу на цей процес під час навчання співу.

Відсутність конкретних ідей з цього приводу спонукали до пошуку варіантів моделювання аксіологічного відношення суб'єктів мистецької освіти до культури оперного співу, визначення відповідних науково-теоретичних засад.

Мета статті полягає у розкритті науково-теоретичних засад моделювання аксіологічного відношення суб'єктів мистецької освіти до культури оперного співу через застосування смислових орієнтирів цього феномена, наукових підходів та принципів позицій щодо усвідомлення та винайдення психолого-педагогічних важелів його розкриття та досягнення.

Методологія дослідження. Методологія дослідження базується на дослідницьких методах огляду, вивчення, аналізу та узагальнення теоретичних наукових досягнень стосовно усвідомлення та вирішення поставленої мети. Ефективність результату уможливлена завдяки використанню психолого-педагогічних та мистецько-галузових конкретно наукових висновків вищої педагогічної освіти, модифікації «теорії установки» та «теорії поля», що дозволило поглибити термінологічне

узгодження ключових понять. Застосована методологія склала підґрунтя методологічних засад обґрунтування авторської концептуальної позиції у парадигмі психології та музичної педагогіки задля забезпечення методологічного підґрунтя вирішення проблеми моделювання аксіологічного відношення суб'єктів мистецької освіти до культури оперного співу.

Результати та їх обговорення. Особливості моделювання аксіологічного відношення суб'єктів мистецької освіти до культури оперного співу проявляються у площині винайдення відповідних науково-методичних засад. Концептуальним положенням стосовно їх усвідомлення ми обираємо теорію установки видатного психолога, представника грузинської наукової школи Д. Узнадзе. Відомо, що теоретичні висновки психолога ґрунтуються на його переконанні про те, що установка має двох «спільників», це – «неусвідомлена готовність суб'єкта до сприйняття майбутніх процесів» (в нашому випадку, це відтворення оперних фрагментів у процесі оперного співу) та «наявність потреби та ситуації її задоволення» у випадку взаємодії суб'єкта зі відповідним середовищем (пропонування суб'єктам музичної освіти ситуації сприйняття шедеврів оперного мистецтва на заняттях музики та їх опанування).

Таким чином, на противагу гештальт психології К. Левіна (теорії поля), Д. Узнадзе доводить – «немає ситуації, немає установки». Хоча в де-чому Узнадзе погоджується з Левіним, його ідеєю щодо «збуджуючого характеру певного кола увялень».

У роботі «Експериментальні основи психології установки» Д. Узнадзе визначає установку суб'єкта як цілісність, а не як окремих переживань. Послідовно розкриваючи властивості установки (ірадіація, перенесення з однієї почуттєвої області в іншу, *генералізація*), Узнадзе не забуває підкреслювати, що «установка не є феноменом свідомості». До того ж установка не є спеціальною функцією органів сприйняття (наприклад, слуху), а є загальним станом індивіда. Саме факт її широкої ірадіації та генералізації підтверджують цей висновок. Відповідно до теорії установки, свідомі та несвідомі процеси за своєю природою та структурою однакові. То ж, установка, створена Узнадзе, в різних умовах проявила однакові закономірності. Це стало підставою для встановлення цілої низки характеристик установки, в тому числі індивідуальних (Georgy Ketchuashvili, 1994: 687, 701).

Ми спираємось на висновки психолога стосовно можливості фіксованості, закріплення, стабільності динамічності, пластичності, варіативності, лабільності, інтермодальності установки. Цей процес є одночасно фізіологічним та психічним, який, на думку психолога, присутній будь-якому живому естеству. Саме таке бачення дозволяє розуміти цей процес як установку, тобто готовність індивіда до

визначеної активності. На думку психолога вид активності залежить від потреби, актуально діючої в даній людини. Також він (вид активності) залежить від об'єктивної ситуації, в якій відбувається задоволення цієї потреби. Установка є первинною (початковою стадією) по відношенню до ситуації та потреби і є цілісним, *недиференційованим станом*. Задля отримання диференційованої форми, необхідно застосувати ситуацію знову, повторно. В результаті цього установка фіксується і виникає її інша форма – *фіксована установка* (Georgy Ketchuashvili, 1994: 687, 701).

На думку В. Роменця та І. Манохи, психічний рівень установки об'єктивації характерний людині, яка мислить, будує основи культурного життя та є творцем культурних цінностей (Роменець, Маноха, 2023).

Проблема відношень, в широкому розумінні цього поняття, залишається важливішою проблемою в сучасній психології. В. Левченко Пропонує до розгляду основні підходи визначення естатичного особистісного ставлення кожної особи до природи. Він розглядає співвідношення звичайних життєвих і художніх емоцій та виявляє ставлення осіб різних вікових особливостей (Левченко, 2012: 2).

Ми спостерігаємо представлений автором загальний естетичний настрій спільноти у відповідному середовищі. Особливу увагу автор приділяє значенню естетичного досвіду у процесі розкриття відношення людини до середовища та її поведінки в ньому. Він змодельовує присутність людини у відповідному середовищі.

То ж, узагальнюючи ідеї установки на фіксовану активність особистості щодо аксіологічного відношення до культури оперного співу, ми розуміємо цей феномен як ціннісно зорієнтоване спрямування обраного для вивчення та виконання оперного репертуару, що зафіксоване в досвіді співака на основі глибокого розуміння жанрово-стилістичного значення та культурологічної цінності для суспільства та окремого вокаліста оперного жанру, його фактичного застосування у соціально-визначеному (власна творчо-проектна виконавська діяльність) та професійно-освітньому спілкуванні (фахова навчально-виконавська діяльність».

Отримані теоретичні висновки створюють можливість змодельовати поетапність цього процесу з урахуванням визначених принципів, наукових підходів, розкриття становлення аксіологічного відношення до досліджуваного нами феномена культури оперного співу.

Своє розуміння розкриття означеної проблеми ми представляємо через науково-теоретичні засади, що розкриваються у змісті наукових підходів (історіографічний, рефлексивний, потребово-ціннісний, мистецтвознавчий). Кожний з них сприяють розумінню різних боків цієї категорії, об'єднуючись у єдиний смисловий конструкт.

Історіографічний підхід сприяє усвідомленню оперного співу, виконавської майстерності видатних співаків України та світу в історичному поступі його становлення та розквіту в контексті різних культур. Рефлексивний – сприяв визначенню теоретичних психологічного аналізу самопізнання людиною власних відчуттів та відношення до культури оперного співу, виникнення слухацьких вподобань до шедеврів оперного мистецтва. Потребово-ціннісний підхід спрямував бажання слухача збагнути інтонаційну красу вокального мистецтва, музично-образну змістовність, високий професіоналізм співака. Мистецтвознавчий підхід уможливив грамотне сприйняття музично-естетичної та музично-драматургічної цінності представлених оперних зразків, композиторську самобутність музичної мови.

Відповідні принципові положення надані задля поглиблення методичної системи стосовно аксіологічної спрямованості відношення майбутніх фахівців до культури оперного співу. Ми спираємось на провідний принцип, який містить самоусвідомленість кожного майбутнього фахівця у виникненні та розвиненості відношення до культури оперного співу. Цей принцип розкриває наявність усвідомлення особистістю цінності оперного мистецтва, естетичну надійність зафіксованої потреби у безпосередній та опосередкованій стійкій з ним комунікації.

Ми спираємось на думку М. Нечепоренко, що готовність до професійно-особистісного саморозвитку надає майбутньому вчителю усвідомлення себе в якості професіонала з власними характерологічними особливостями, «особистісним ціннісним ставленням до саморозвитку, з високою мотивацією щодо прагнення самореалізації на своєму педагогічному шляху» (Нечепоренко, 2017: 102, 109).

В. Фрицюк, наприклад, розуміє професійний саморозвиток майбутнього педагога як свідому діяльність людини, що спрямована на її повну самореалізацію як особистості, педагога як соціального ситуативного учасника (Фрицюк, 2017).

У застосованих нами принципах обґрунтована сутність їх впливу на зміст вокальної підготовки майбутніх учителів музичного мистецтва. Тож, ефективність результату їх вокальної підготовки забезпечує система узагальнених принципів організації змісту підготовки співака: науковості, усвідомленості, персоніфікації, інтеграції художнього і технічного компонентів та методичної спрямованості навчання. Ці принципи, на наше переконання, здатні ефективно впливати на досягнення очікуваного результату за обраною спеціальністю в умовах вокальної підготовки студентів у закладах вищої освіти.

Педагогічна спрямованість формування аксіологічного ставлення до оперного співу під час навчання вимагає відповідної методики розвитку

співацького голосу майбутніх викладачів музичного мистецтва. Зміст такої методики полягає у системності застосування всіх складових цього процесу. Вона включає історіографічні відомості (розвиток оперного мистецтва), особистісне відношення співака до культури оперного співу (унікальність співацького голосу та виконавської манери вокаліста), специфіку методики формування відповідного відношення особи співака (ціннісне явище культури).

У пропонованій методиці особливу увагу ми приділяємо застосуванню концептуального положення стосовно врахування особливостей та унікальності власного голосу самого викладача, використання ним відповідного академічного репертуару, що є цікавим та цінним для нього самого. Це сприяє під час демонстрації викладачем музичних прикладів оперного репертуару художньо-творчій переконливості у звучанні самого вчителя. До того ж, обрана самим вчителем тематика дослідження та практика її застосування у навчальній роботі із суб'єктами освіти виграє від залучення практичного досвіду виконання ним шедеврів оперного мистецтва.

Поетапність моделювання аксіологічного відношення суб'єктів мистецької освіти до культури оперного співу розгортається за нашим проєктом упродовж декількох етапів.

Перший етап методики проходить двома шляхами: від набуття готовності студентів до сприйняття голосу свого вчителя, вслуховування в його унікальний тембр, звуковий діапазон, інтонаційну досконалість, яким він виконує шедеври класичної музики, відомі популярні арії з різних опер, («первинна реакція при впливі ситуації», за Д. Узнадзе) до звучання відповідних арій, як вершини оперної музики, іншими співаками світового рівня. Тобто, студенти сприймають таку саму музику у виконанні іншими оперними співаками та отримують розширене уявлення про красу та цінність цієї музики. Створюються умови задля «активізації потреби» (за Д. Узнадзе), формується готовність суб'єктів мистецько-музичної освіти до сприйняття оперних шедеврів, яких ще не було в досвіді суб'єктів дослідження.

Другий етап ми моделюємо створенням повторної ситуації слухання музики з оперних спектаклів, як період набуття досвіду сприйняття різних оперних спектаклів, тобто музичних фрагментів, не лише арій, які містяться у змісті відомих вже цим слухачам оперних спектаклів. Суб'єктам освіти, які є учасниками дослідження, пропонується для сприйняття великі фрагменти вже відомих спектаклів оперного жанру. Створюються ситуації поглиблення інтересу слухачів до відповідної опери. Отже, фіксується установка на слухання нової оперної музики («ситуативність задля задоволення потреби» (за Д. Узнадзе).

Третій етап – потреба у сприйнятті музики цікавих оперних спектаклів уперше, звучання не лише вже знайомого голосу за тембром та висотою, а й інших голосів, що здатні приваблювати суб'єктів мистецької освіти тембровою красою, професійністю, до того ж виконавською унікальністю співаків, які виконують ці твори і ще не були відомими нашим учасникам дослідження. Подальше створення повторної ситуації сприйняття музики продовжує процес набуття відповідного слухацького досвіду. Так, цей етап стає періодом «фіксованої установки», закріплює потребу слухача у розумінні цінності культури оперного співу та незворотності зацікавленого відношення до неї всіх суб'єктів сприйняття оперного мистецтва (співаків та майбутніх фахівців музичного мистецтва).

Висновки та перспективи подальших наукових розвідок. Висвітлено та обґрунтовано процес розкриття науково-теоретичних засад аксіологічного відношення суб'єктів мистецької освіти до культури оперного співу через застосування смислових орієнтирів цього феномена. Підґрунтям визначення принципів засад щодо усвідомлення та винайдення психолого-педагогічних важелів розкриття та досягнення результативності аксіологічного відношення до культури оперного співу стала психологічна теорія установки.

За концепцією нашого дослідження стосовно аксіологічного відношення суб'єктів мистецької освіти до культури оперного співу поетапність моделювання обґрунтована застосуванням психологічної теорії установки. Вона сприяла встановленню відповідних рівнів розвитку позитивного відношення співака та слухача від «первинної реакції при впливі ситуації» через «ситуативність задля задоволення потреби» до «фіксованої установки» до сприйняття шедеврів оперного мистецтва.

Проведене дослідження та його результати активізують усвідомлення майбутніми фахівцями науково-теоретичної сутності аксіології оперного мистецтва, його жанрів; розуміння специфіки їх звучання, персоніфікованих зразків виконавської творчості видатних співаків України та світу. Представлені результати мають перспективу подальшого дослідження аксіологічного відношення до культури не лише оперного співу, а й культури виконання академічних творів, написаних для будь-якого сольного музичного інструмента, або оркестрових творів, шедеврів класичного репертуару різних жанрів, та формування від «недиференційованого стану» до «фіксованої установки» їх подальшого зацікавленого сприйняття.

ЛІТЕРАТУРА

1. Антонюк, В. Г. (2017). *Вокальна педагогіка (сольний спів)*. Київ: Видавець В. Бихун.
2. Арреніус, Г. (2000). Теорема неможливості для аксіологій соціального забезпечення. *Економіка та філософія*, 16, 247-266.

3. Ауді, Р. (1998). Аксіологія морального досвіду. *Журнал етики*, 2, 355-375.

4. Бредфорд, Г. (2023). Унікальність, внутрішня цінність та причини. *Журнал філософії*, 120, 421-440. <https://www.happinessandwellbeing.org/gwen-bradford>.

5. Го Яньцзюнь, Ніколаї, Г.Ю. (2022). Методологічні та методичні засади дослідження проблеми формування художньо-дидактичної компетентності майбутніх викладачів вокалу. *Професійна освіта: методологія, теорія та технології*, 15, 70-91.

6. Квінн, В. С. (1974). Теорії внутрішньої цінності». *American Philosophical Quarterly*, 11, 123-132.

7. Левченко, В. В. (2012). Вплив художніх емоцій на особистісне ставлення до природи. *Теоретичні і прикладні проблеми психології: збірник наук. праць СНУ ім. В. Даля, №1*, 27, 104, 111. https://lib.iitta.gov.ua/eprint/Levchenko_V.

8. Лю Джиго (2025). Теоретико-методологічні засади вокально-педагогічного саморозвитку майбутніх викладачів. *Актуальні проблеми мистецької педагогіки*, Вип. 2 (9), 24-31. URL: <https://doi.org/10.24195/artstudies.2025-2.4>

9. Нечепоренко, М. А. (2017). Мотивація як ключовий фактор формування готовності майбутніх учителів іноземних мов до професійно-особистісного саморозвитку. *Наукові записки Тернопільського національного університету імені Володимира Гнатюка. Серія: Педагогіка*, 2, 102-109.

10. Роменець, В. О., Маноха, І. П. (2003). *Історія психології ХХ століття*. Київ: Либідь.

11. Сачок, В. І. (2023). Концепція вокальної педагогіки Валентини Антонюк у контексті розвитку української вокальної школи. *Вісник Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв*, 1, 295-301. <https://e-archive.knmau.com.ua/handle/123456789/443>

12. Такер, М. (2019). З аксіологічної точки зору. *Ratio*, 32, 131-138.

13. Тоцька, Л. О. (2013). Методика формування умінь співу бельканто у процесі вокальної підготовки педагога-музиканта. *Наукові записки НПУ ім. М.П. Драгоманова, Вип. СХ(110)*, 184-193.

14. Фрицюк, В. А. (2017). *Теоретичні та методичні засади підготовки майбутніх педагогів до безперервного професійного саморозвитку* (автореф. дис. ... докт. пед. наук: 13.00.04). Вінниця.

15. Georgy Ketchuashvili. (1994). Dimitri Uznadze (1886–1950). *PROSPECTS: the quarterly review of comparative education vol. 24, no.3/4, 1994, p. 687–701*. UNESCO: International Bureau of Education. Retrieved, 2010-01-31.

16. Lewin, K. (1976). *Field Theory as Human-science: Contributions of Lewin's Berlin Group*. Publisher: Gardner Press. URL: <https://ia801700.us.archive.org> (дата звернення 21.02.2026 р.).

REFERENCES

1. Antonjuk, V. H. (2017). *Vokalna pedahohika (solnyi spiv) [Vocal Pedagogy (Solo Singing)]*: pidruchnyk. Kyiv: Vydavets V. Bykhun [in Ukrainian].
2. Arrenius, H. (2000). Teorema nemozhlyvosti dlia aksiolohii sotsialnoho zabezpechennia [An Impossibility Theorem for Welfarist Axiologies]. *Ekonomika ta filozofia*, 16, 247-266 [in Ukrainian].

3. Audi, R. (1998). Aksiolohiia moralnoho dosvidu [The Axiology of Moral Experience]. *Zhurnal etyky*, 2, 355-375 [in Ukrainian].
4. Bredford, H. (2023). Unikalnist, vnutrishnia tsinnist ta prychny [Uniqueness, Intrinsic Value, and Reasons]. *Zhurnal filosofii*, 120, 421-440. <https://www.happinessandwellbeing.org/gwen-bradford>
5. Guo Yanjun, Nikolaï, H. Yu. (2022). Metodolohichni ta metodychni zasady doslidzhennia problemy formuvannia khudozhno-dydaktychnoi kompetentnosti maibutnikh vykladachiv vokalu [Methodological and Methodical Foundations of Research on the Formation of Artistic and Didactic Competence of Future Voice Teachers]. *Profesiina osvita: metodolohiia, teoriia ta tekhnolohii*, 15, 70-91 [in Ukrainian].
6. Kvinn, V. S. (1974). Teorii vnutrishnoi tsinnosti [Theories of Intrinsic Value]. *American Philosophical Quarterly*, 11, 123-132 [in Ukrainian].
7. Levchenko, V. V. (2012). Vplyv khudozhnikh emotsii na osobystisne stavlennia do pryrody [The Influence of Artistic Emotions on Personal Attitude to Nature]. *Teoretychni i prykladni problemy psykholohii: zbirnyk nauk. prats SNU im. V. Dalia, №1*, 27, 104, 111. https://lib.iitta.gov.ua/eprint/Levchenko_V [in Ukrainian].
8. Liu Zhigu (2025). Teoretyko-metodolohichni zasady vokalno-pedahohichnoho samorozvytku maibutnikh vykladachiv [Theoretical and Methodological Foundations of Future Educators' Vocal-Pedagogical Self-Development]. *Aktualni problemy mystetskoï pedahohiky*, Vyp. 2 (9), 24-31. <https://doi.org/10.24195/artstudies.2025-2.4> [in Ukrainian].
9. Necheporenko, M. A. (2017). Motyvatsiia yak kliuchovyï faktor formuvannia hotovnosti maibutnikh uchyteliv inozemnykh mov do profesiino-osobystisnoho samorozvytku [Motivation as a Key Factor in the Formation of Future Foreign Language Teachers' Readiness for Professional and Personal Self-Development]. *Naukovi zapysky Ternopilskoho natsionalnoho universytetu imeni Volodymyra Hnatiuka. Seriia: Pedahohika*, 2, 102-109 [in Ukrainian].
10. Romenets, V. O., Manokha, I. P. (2003). *Istoriia psykholohii XX stolittia [History of Psychology of the 20th Century]*. Kyiv: Lybid [in Ukrainian].
11. Sachok, V. I. (2023). Kontseptsiiia vokalnoi pedahohiky Valentyny Antoniuk u konteksti rozvytku ukrainskoi vokalnoi shkoly [The Concept of Vocal Pedagogy of Valentyna Antoniuk in the Context of the Development of the Ukrainian Vocal School]. *Visnyk Natsionalnoi akademii kerivnykh kadrov kultury i mystetstv*, 1, 295–301. <https://e-archive.knmau.com.ua/handle/123456789/443> [in Ukrainian].
12. Taker, M. (2019). Z aksiolohichnoi tochky zoru [From the axiological point of view]. *Ratio*, 32, 131-138 [in Ukrainian].
13. Totska, L. O. (2013). Metodyka formuvannia umin spivu belkanto u protsesi vokalnoi pidhotovky pedahoha-muzykanta [Methodology of Forming Bel Canto Singing Skills in the Process of Vocal Training of a Music Teacher]. *Naukovi zapysky NPU im. M. P. Drahomanova, Vyp. CX (110)*, 184-193.
14. Frytsiuk, V. A. (2017). *Teoretychni ta metodychni zasady pidhotovky maibutnikh pedahohiv do bezperervnoho profesiinoho samorozvytku [Theoretical and Methodological Foundations of Preparing Future Teachers for Continuous Professional Self-Development]* (avtoref. dys. ... dokt. ped. nauk: 13.00.04). Vinnytsia [in Ukrainian].
15. Georgy Ketchuashvili. (1994). Dimitri Uznadze (1886–1950). *PROSPECTS: the quarterly review of comparative education vol. 24, no.3/4, 1994, p. 687–701*. UNESCO: International Bureau of Education. Retrieved, 2010-01-31.
16. Lewin, K. (1976). *Field Theory as Human-science: Contributions of Lewin's Berlin Group*. Publisher: Gardner Press. URL: <https://ia801700.us.archive.org> (дата звернення 21.02.2026 р.).

Scientific and theoretical foundations of modeling art education subjects' axiological attitude toward the opera singing culture

Gong Hanshuang
 Postgraduate Student at the Department of Instrumental Performance,
 Orchestral Conducting and Art Pedagogy,
 Dragomanov Ukrainian State University
 ORCID: 0009-0000-0193-6837

Стаття поширюється на умовах ліцензії відкритого доступу (CC BY 4.0)

The article substantiates the necessity and prospects of developing an axiological attitude of art education subjects toward the acquisition of singing experience and the perception of academic music of the opera genre, including the performing creativity of the outstanding vocalists of Ukraine and the world, masterpieces of musical culture, and their application in future specialists' training as well as in independent vocal practice. It is determined that the process of forming a value-based attitude toward opera singing is complicated by the spread of postmodern musical trends, which may negatively affect the health of the vocal apparatus, the level of aesthetic development of youth, and their engagement with the masterpieces of world musical art. The study emphasizes that the growing popularity of singing as a form of artistic activity among young people necessitates particular attention to the artistic environment in which the axiological attitude toward academic and popular classical music is formed and developed.

The content of the scientific and theoretical foundations of modeling the axiological attitude of art education subjects toward the opera singing culture is substantiated in the context of the semantic orientations of this phenomenon. The psychological theory of settings serves as the methodological basis for identifying key principles and for determining psychological and pedagogical mechanisms aimed at achieving the effectiveness of axiological attitude formation toward the opera singing culture.

The research proposes a conceptual model of staged formation of the axiological attitude, grounded in the fundamental provisions of the setting theory. The corresponding levels of positive attitude development toward the opera singing culture are identified for both performers and listeners: from the "primary reaction under situational influence" (Stage I), through "situational orientation aimed at satisfying a need" (Stage II), to a "fixed set" toward the perception of opera masterpieces (Stage III).

The results of the study contributed to enhancing future specialists' awareness of the scientific and theoretical essence of opera art culture, deepening their understanding of its specificity, and fostering the need to engage with personalized examples of the performing creativity of distinguished vocalists from Ukraine and worldwide.

Keywords: scientific and theoretical foundations, axiological attitude, culture of opera singing, psychological theory of setting, subject of art education, modeling.